

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2024-325

23.4.2024

QBE Europe SA/NV

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Overtråkk/feiltråkk i leder – fall – tok tak i gelender – skulderskade – arbeidsulykke – yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Forsikrede fikk et overtråkk/feiltråkk i det han gikk ned en leder, noe som medførte at han falt fremover. For å stanse fallet tok han tak i et håndtak/gelender med venstre arm. Han hørte det smalt på tre plasser i skulderen, og har i etterkant operert skulderen. Saken reiste spørsmål om hendelsen kunne anses som en arbeidsulykke. Nemnda viste til at skaden oppsto i det forsikrede skulle begrense/avverge et fall ned en trapp/leder, ved å ta tak i et gelender. Ulykken hadde direkte tilknytning til utførelsen av forsikredes arbeidsoppgaver på skipet og hendelsen hadde ett betydelig skadepotensial. Nemnda la i tråd med sin forståelse av "ytre" hending til grunn at skadehendelsen var omfattet av arbeidsulykkebegrepet. Forsikrede ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede ble påført en skade i skulderen under arbeid 22.2.22.

Samme dag skrev mannskapssjefen til Nav at forsikrede "gled da han skulle gå i lederen. Han tok seg i gelenderet for å hindre å falle og fikk voldsom smerte i venstre skuldra".

Den 23.2.22 noterte fastlegen "Skade ombord i båten i går, sklei ned ei trapp, tok tak i et håndtak med venstre arm. Hørte det smalt på tre plasser samtidig sier han, sterke smerter [...]".

Nav godkjente 28.2.22 FORSTUING/BLØTDELSSKADE VENSTRE SKULDER som yrkesskade.

Skaden ble meldt foretaket 2.3.22, men arbeidsgiver ga ikke annen relevant informasjon utover at "Skulder, arm" var skadet, og at gjøremålet på ulykkestidspunktet var "gå ned leder".

MR 3.3.22 viste "[...] Relativ stor ruptur i supraspinatussenen med bursitt i subdeltoideus bursa"

Foretaket ba om en utfyllende beskrivelse 4.3.22, og forsikrede skrev 16.3.22 at skaden "skjedde i trapp/leder mellom styrehuset og etasjen under på [båten] etter ankomst i ... havn." Da det gjaldt årsaken til hendelsen, skrev han: "Overtråkk/feiltråkk i trappetrinn. Brukte venstre arm for å stoppe fallet i trappen".

I journal fra fysioterapeut A. 16.3.22 står det: "[...] Sklei ned ei trapp, tok tak i et håndtak med venstre arm. Hørte det smalt på 3 plasser samtidig [...]".

I journal fra fysioterapeut B. 21.3.22 står det: "Kommer pga smerter i venstre skulder som startet for 3 uker siden som skjedde akutt når han snublet i en leder - måtte ta seg for og hørte et høyt smell [...]".

I tverrfaglig notat fra samme fysioterapeut 8.4.22 står det: "Han 2 måneder siden han fastnede i gelænde til en leder på inn i båten når han skulle gå ned [...]".

Foretaket ba 2.11.22 om en mer detaljert beskrivelse av hendelsesforløpet. I brev 21.11.22 svarte forsikrede følgende:

Skled du?

Svar: Skled ikke.

Var det feiltråkk eller overtråkk?

Svar: Overtråkk/feiltråkk i trappetrinn mellom styrhuset og etasjen under.

Beskriv fallet som gjorde at du måtte ta deg for i gelenderet.

Svar: Falt fremover som en følge av overtråkk/feiltråkk. For å begrense fallet med dertil skader så brukte undertegnede venstre arm for å stoppe fallet. Dette førte til brudd på senen til venstre arm/skulder. [...]

Kravet ble avslått første gang 17.1.23 under henvisning til at det ikke forelå en arbeidsulykke.

En skipsfører skrev 2.2.23:

Bekrefter herved at [båten] til tider legger seg kraftig over når paller med omtrent 1500 kg fisk blir hivd opp og svinga på land.

Siden vi har 12500 ltr på stabtank som ikke blir tømt ned under lossing legger båten seg litt ekstra når hivet blir svinga opp på kaia og dieselen da renner over til samme side.

Hendelsen ble oppsummert slik:

Da skipet ... lå til kai 22.2.22 og losset last, var [forsikrede] på vei ned en leder inne i skipet.

Han falt ned lederen og tok for seg for å unngå å falle ned til bunnen av trappen. Da han tok tak i gelenderet, fikk han et rykk og smerte i venstre skulder. Plagene har ført til behov for operasjoner og en lengre periode ute av arbeidet i den travleste sesongen for fiskere. På grunn av dette har han tapt mye inntekt.

Forsikrede har i det vesentlige anført at han har vært utsatt for en arbeidsulykke. Når det gjelder hendelsesforløpet, skal det legges størst vekt på de tidsnære bevisene, og spesielt beskrivelser foretatt av fagfolk, jf. Rt-1998-1565. Av de tidsnære beskrivelsene fremgår at han skled og falt, noe som er en arbeidsulykke. Foretaket har vektet bevisene feil når det har lagt til grunn at han ikke skled. Han har ikke selv gitt en detaljert forklaring av hva som skjedde. Beskrivelsen "overtråkk/feiltråkk" vil i dagligtale også kunne bety at man snublet/skled. Fallet kan også ha blitt forårsaket av at han mistet balansen, og at han derfor mener han ikke skled. At han mistet balansen, kan også ha vært en følge av at skipet losset i perioden han gikk ned lederen og skipet "la seg kraftig over", jf. skipsførers beskrivelse.

Dersom man mener at fallet var et resultat av et feiltråkk, mener forsikrede uansett at hva som er plutselig og uventet må knyttes til at han falt og skadet skulderen, ikke at et feiltråkk foranlediget fallet. Den uventede og ytre påvirkningen fikk han da han falt ned en trapp, og fikk en skulderskade idet han tok seg for med mål om å unngå ytterligere skade. Det kan hverken anses som en vanlig del av hans arbeid eller en påvirkning som ikke kom utenfra at han falt ned en trapp.

Avgjørelsene foretaket har vist til, gjelder skader der selve overtråkket/vridningen og påvirkningen dette hadde på ankelen/kneet, er hele skaden. Forsikrede har ikke anført at han vil ha erstatning på grunn av en skade på ankelen som følge av et feiltråkk, men skaden han fikk i skulderen av fallet.

Fall i trapp som fører til skader, uansett om de opprinnelig ble forårsaket av en ytre påvirkning, skal i henhold til forarbeidene godkjennes som en yrkesskade, jf. NOU 1990:20 s. 576. Videre er en fallulykke uten beviselig ytre påvirkning uansett ansett som en arbeidsulykke iht. yfl., jf. LF-2016-155765 og TRR 2004-3189.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at forsikrede ikke har vært utsatt for en arbeidsulykke. Basert på forsikredes egne forklaringer er det sannsynliggjort at han falt fremover

grunnet feiltråkk/overtråkk i leideren. Han tok tak i gelenderet for å stoppe fallet og dette forårsaket skulderskaden. Forsikrede har uttrykkelig avkreftet at han skled. Det er heller ikke sannsynliggjort at bevegelser i båten medførte fallet, ettersom dette ikke fremgår av tidligere forklaringer.

Overtråkket/feiltråkket anses ikke forårsaket av en plutselig og uventet ytre hending. Mest sannsynlig falt han som følge av sine egne uheldige kroppsbevegelser, som ikke er en arbeidsulykke, sml. Rt-2009-1626 og LF-2022-10194. Nemndas praksis viser også at skader som følge av forkjære kroppsbevegelser ikke anses som arbeidsulykker, f.eks. 2022-365, 2022-308 og 2021-933.

Når det gjelder LB-2023-58557, er denne anket og sluppet inn for Høyesterett, og må derfor gis svært begrenset vekt. Den legger ellers til grunn Navs praksis om at ethvert fall skal anses som en arbeidsulykke, noe som strider mot praksis opplistet ovenfor og LF-2022-15792.

Når det gjelder nyeste praksis fra nemnda, forstår foretaket at det avgjørende er om ulykken karakteriseres som en fallskade eller ikke. Dersom det ikke foreligger en fallskade, har nemnda så vidt foretaket kan se, ikke endret praksis. Da vil det fortsatt være slik at hendelsen ikke anses som arbeidsulykke dersom det ikke foreligger ytre påvirkning og skaden er forårsaket av skadelidtes egne forkjære kroppsbevegelser. Se f.eks. avgjørelse 2024-89 der nemnda ikke fant ulykkemomentet oppfylt, da en skadelidt tråkket feil i en trapp og fikk smerter i kneet. I denne saken er det ikke tale om en fallskade, ettersom han forhindrede fallet ved å ta seg for i gelenderet. Det er uansett ikke tale om fall fra et plan til et annet. Det er da ikke tale om et slikt skadepotensiale som er blitt vektlagt i LB-2023-58557 og FinKN 2024-45 for hvorfor det ikke kan stilles strengt krav til ytre begivenhet.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om forsikrede har vært utsatt for en arbeidsulykke iht. yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Når det gjelder sakens faktum legger nemnda til grunn at partene er enige om at forsikredes skade oppstod da han skulle begrense et fall ned en trapp/leder, ved å ta tak i et gelender. Det er uenighet rundt hva som foranlediget fallet. I de tidsnære beskrivelsene er hendelsen beskrevet som at forsikrede skled/gled, men han har selv senere gitt klart uttrykk for at han ikke skled, men at fallet ble forårsaket av et overtråkk/feiltråkk. Når forsikrede selv har avkreftet at det var tale om at han skled, finner nemnda det vanskelig å legge dette til grunn. Den bakenforliggende årsaken til fallet er uansett ikke avgjørende for nemndas vurdering i saken.

Begrepet arbeidsulykke i yfl. § 11 første ledd bokstav a skal forstås på samme måte som i ftrl. § 13-3, jf. Ot.prp.nr. 44 (1988–1989) s. 89. I ftrl. § 13-3 annet ledd defineres to ulike kategorier arbeidsulykker: det markerte ulykkesbegrep ("en plutselig eller uventet ytre hending") og det avdempede ulykkesbegrep ("en konkret tidsbegrenset ytre hending som medførte en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid").

For nemnda er spørsmålet om hendelsen kan anses som en arbeidsulykke etter det markerte ulykkesbegrepet.

Hvordan de enkelte vilkårene under det markerte arbeidsulykkebegrepet skal forstås, er behandlet av Høyesterett en rekke ganger. Nemnda legger til grunn at "plutselig" er et vilkår som skal avgrense mot skader som utvikler seg over noe tid. "Ytre" er i ulykkesammenheng et vilkår som er ment å avgrense mot "indre svikt", som typisk skyldes forsikredes sykdom eller egen tilstand. Rettsoppfatningen i rettspraksis og rettsteori synes å være at det ikke er et vilkår at den "ytre"

begivenhet har inntruffet helt uavhengig av forsikredes egen person, jf. LB-2023-58557 og 2024-45.

Lovgiver har gitt uttrykk for at det er tale om en arbeidsulykke når en arbeidstaker har skadet seg i et fall fra et plan til et annet, herunder trapp, jf. NOU 1990:20 s. 576. Dette "selv om det ikke foreligger noen ytre påvirkning".

Både i høyesterettspraksis og i lovforarbeidene er det lagt til grunn at praksis fra Trygderetten skal tillegges stor vekt ved tolkning av folketrygdloven, jf. NOU 1988:6 s. 73 og Rt-2006-1642 (Fotballspillerdommen) med videre henvisninger.

Partene er som nevnt enige om at forsikredes skade oppstod da han skulle begrense et fall ned en trapp/leider, ved å ta tak i et gelender. Nemnda finner det klart at aktuelle hendelse må vurderes som en fallskade.

I LB-2023-58557 påpeker lagmannsretten at konsistent praksis fra trygdemyndighetene de siste 20 årene viser at fallulykker under arbeid skal anses som en arbeidsulykke, jf. TRR-2020-2470, TRR-2014-2971, TRR-2011-1040, TRR-2004-3189 og TRR-2002-142. Det gjelder både fall på samme plan, og fallulykker som skyldes sykdom eller illebefinnende. Det bemerkes at LB-2023-58557 er anket, og Høyesterett har besluttet at anken fremmes til behandling (HR-2024-286-U). Videre at nemnda i 2023-55 har foretatt en justering av egen praksis om fallulykker, og lagt til grunn at nemnda i det følgende vil legge seg på samme forståelse av hvordan fallulykker skal vurderes under arbeidsulykkebegrepet, som følger av nevnte rettspraksis.

I aktuelle sak er det tale om en skade oppstått da forsikrede skulle begrense/avverge et fall ned en trapp/leider, ved å ta tak i et gelender. Et plutselig fall i trapp/leider har et betydelig skadepotensial, og ulykken hadde direkte tilknytning til utførelsen av forsikredes arbeidsoppgaver på skipet. Forsikredes skade er en konsekvens av at han avverger/begrenser fallet. Nemnda legger i tråd med sin forståelse av "ytte" hending til grunn at forsikredes ulykke er en skadehendelse som er omfattet av arbeidsulykkebegrepet i yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav a, selv om det legges til grunn at fallet ble forårsaket av et overtråkk/feiltråkk og ikke en sklihendelse.

Bransjerepresentant Paulen har følgende særmerknad:

Representanten er enig i faktumsbeskrivelse og resultat. Ettersom LB-2023-58557 har sluppet inn for Høyesterett og følgelig ikke er rettskraftig avgjort, ønsker representanten å ta forbehold mht. de rettskildemessige slutningene som trekkes ut av lagmannsrettsavgjørelsen.

Nemndas medlemmer er enige i resultatet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant), Jon Einar Martinsen (bransjerepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).